

fra Limfjordslovgivningen udvides til en almengjældende Regel, dog med nogle Forandringer i samme, af hvilke særlig maa fremhæves den, at Fredningstiden forlægges fra August og September til Juni og Juli. At frede Hummeren ved vore Kyster i de to førstnævnte Maanedes forekommer Udvalget aldeles hensigtsløst, da der ikke er noget vigtigere Moment i Hummerens Naturhistorie, som særligt vides at være knyttet til disse to Maanedes. Det er derfor forelaaet at faae Fredningstiden henlagt til Juli Maaned, i hvilken Hummeren, efter de Oplysninger som har staaet til Udvalgets Raadighed, hos os i Almindelighed er „blød“, d. v. s. skal skifte eller nylig har skiftet Skal og derfor er uspiselig og uaffættelig som Handelsvare. Da den imidlertid af denne Grund ogsaa vil være mindre udsat for at fiskes paa denne Tid, under almindelige Forhold — man har dog i Norge Erfaring for, at Konkurrence mellem Opfjæberne kan føre dertil — vil dens Fredning i Juli Maaned alene neppe være af stor Betydning, naar dertil ikke søjes Juni Maaned som den, hvori Hummerhunnen fornemmelig (thi om en Del af Maj Maaned gjælder formodentlig det samme) dels har moden Udvoxn (d. v. s. Rogn med Fosterdannelse i), dels bærer den spæde udklækkede Ungel under sin Bagtrop (Hale). Derved at der gives denne Ungel Tid og Sted til at gjenmægaade denne sin første Livsperiode paa den af Naturen anviste Maade, vil der formentlig allerbedst sørges for, at Hummerfisket ikke griber altfor forstyrrende ind i dette værdifulde Krebsdyrs naturlige Formering. Et Forbud alene mod at fange Hunnerne i denne Periode vilde ikke ramme Hensigten, da Fisserne snart vilde finde paa ved at afstrabe Rognen eller Ungelen at give de fangne Hunner for den Ukyndige Udseende af at være Ganner. Den forelaaede Fredetid — der er kortere end den flere andre Steder gjældende — vil saaledes være mindre trykkende for Fisserne og Fiskehandelen end den nu gjældende og dog efter al Rimelighed bedre ramme Formaålet dermed (Sm. Bilag VI. [S. 51] til Udvalgets Forhandlingsprotokol). Ved den lille Forandring i Maalbestemmelsen for den salgbare Hummer har Udvalget troet at finde en mere praktisk Form for denne Bestemmelse og tillige at komme den rette Grænse mellem hvad der her er tilladt og ikke tilladt, nærmere.

§ 12. D. L. 5—10—43 giver, som bekendt, Grundejerne ved Havets Kyster Eneret til at drive Fiskeri ved Aalegaardene i Havet udfor deres Grunde. Denne Ret for Grundejerne er af gammel Oprindelse, idet den allerede findes fastsat i Christian III's Haandfæstning af 1536, dog kun for de adelige Grundejere, og senere i samme Konges Recesser af 1547 og 1558; Christian V's Lov udvidede først Retten til alle Grundejere og gjorde saaledes Eneretsbestemmelsen til en almengjældende Regel for alle Aalegaardsfiskeri i Havet. Denne Grundejerne saaledes indrømmede Aalegaardetsret, der nu har bestaaet i Aarhundreder, har utvivlsomt sin Oprindelse fra selve de Forhold, hvorunder det paagjældende, overordentlig vigtige Fiskeri foregaar, og er til stor Gavn for dets Drift. Ligesom der derfor ikke af Hensyn til dette Fiskeri er Grund til at gjøre nogen Forandring i den ansførte Lovregel, saaledes vilde dette af andre Grunde neppe lade sig gjøre. Af den nævnte Eneret, der oprindeligt var en Slags Privilegium, men nu fremtræder som en til Grundejendommen ved Havet knyttet privat Herlighedsret, er nemlig afledet en Mængde andre private Rettigheder, idet Aalegaardretten paa mange Steder er bortkøbt eller bortlejet, henlagt til Fæstegaarde som en Del af Fæstet, tillagt Embeder som Lønning, eller endog helt bortkøbt ved Skjødning fra Kystejendommen, saa at den fremtræder som en selvstændig fast Ejendomsret. Der kan derfor efter Udvalgets Mening ikke være Spørgsmaal om andet, end at bibeholde de gjældende Bestemmelser om Aalegaardsvæiten som Undtagelse fra den almindelige i Lovforslagets § 4 udtalte Regel om alle Statsborgeres frie Afgang til Havfiskeriet, og § 12 gaar derfor kun ud paa at udtale Reglen efter 5—10—43 med Forbehold af den Ordning, som i Henhold til samme i Eibernes Lov har udviklet sig, saaledes at det tillige udtales, at Aalegaardsvæiten kan ved Salg skilles fra Kystgrundene, idet der ikke synes at være tilstrækkelig Høje til at nægte Kystejeren Ret til paa denne Maade at disponere over den heromhandlede til hans Ejendom liggende Herlighed.

§ D. L. 5—10—43 er fra Grundejernes Aalegaardsvæit undtaget „de Fjorde, som Kongen og den menige Mand haver Skade af“. Denne Undtagelse er ikke optagen i L'en, dels fordi den ikke vides nogensteds praktisk at være bragt til Anvendelse, dels fordi den vil være overflødig baade paa Grund af Bestemmelsen i § 6 og efter de Regler, som ere fastlaaede med Hensyn til Fjordfiskeriet i Kapitel 4. Aalegaardsvæit i Fjordene maa nemlig ligesaa vel som ethvert andet Fiskeri her være de Bestemmelser underkastet, som gives i de i §§ 48 og 49 ommeldte Vedtægter, jfr. for Limfjordens Vedkommende § 37; det er kun Spørgsmaalet om Afgangen til dette Fiskeris Drift, der afgjøres ved § 12.

Det følger af Grundejernes Eneret til Aalegaardsvæit, at Ingen maa udfor hans Grund ved Kuster eller Garn, indrette sig til Aalefangst, drive Aalefiskeri, saa vidt, som Grundens Bestaaenhed tilsteder Grundejeren Anlæg af Aalegaard (jfr. Højesteretsdom af 7de Maj 1873), uden Hensyn til om Grundejeren i Djeblikket har Aaleruser udsatte paa det paagjældende Sted, idet det